

Nr 196.

Av herr **Sandberg m. fl.**, om viss tids räntefrihet för lån från täckdikningslånefonden.

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1920 (nr 332) angående villkoren för lån från täckdikningslånefonden med däri genom kungörelserna den 16 juni 1921 (nr 358) och den 9 juni 1922 (nr 239) gjorda ändringar gäller bland annat, att å lyftat oguldet lånebelopp erlägges fyra procent årlig ränta från lyftningsdagen, varjämte lånet skall, sedan desamma innehafts under två år från lyftningsdagen, vid utgången av vart och ett av de därpå följande sju åren återbetalas med en sjundedel av det ursprungliga beloppet.

Nämnda bestämmelser om lånens förräntning och amortering hava i oförändrad form varit gällande, sedan ifrågavarande fond inrättades år 1913.

Vid olika tillfällen hava emellertid förslag till ändring i sagda villkor varit före. Sålunda ifrågasatte statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet 1918 viss lindring i lånevillkoren. Detta ledde emellertid icke då till något resultat, utan i stället beslöt riksdagen med anledning av kristidens extraordinära förhållanden, då särskilda kraftåtgärder till jordbrukets höjande ansågos nödvändiga, att inrätta den s. k. dräneringsfonden. Lånen från denna fond voro räntefria och återbetalades, sedan desamma innehafts under två år, med en femtedel årligen under de följande fem åren. Under den tid denna fond fanns tillgänglig eller t. o. m. 1920 anlätades den allmänt i stället för täckdikningslånefonden och i stor utsträckning, beroende otvivelaktigt på att lånen voro räntefria.

Vid dräneringsfondens upphörande föreslog statens odlingskommitté 1920 med tillstyrkande av lantbruksstyrelsen viss räntelindring vid lån från täckdikningslånefonden, vilket emellertid icke föranledde ändring i 1913 års bestämmelser.

Genom motioner år 1920 (II: nr 343) och 1922 (II: nr 93) hava ändringar i lånebestämmelserna påyrkats i form av viss räntelindring eller räntefrihet.

Täckdikningslånefonden har efter 1920 icke utnyttjats i den omfattning som påräknats. Därtill torde de nu gällande räntevillkoren i avsevärd mån bidragit.

Vid ett sistlidne höst hållet möte med hushållningssällskapens ombud uttalade sig dessa för att statens täckdikningslån skulle i likhet med nyodlingslånen utlämnas räntefria under två år från lyftningsdagen. Till Kungl. Maj:t gjorde ombuden framställning i denna riktning med be-

gäran, att Kungl. Maj:t täcktes hos riksdagen begära anslag till sådan räntelindring. Över denna framställning har lantbruksstyrelsen den 7 december 1926 avgivit yttrande och tillstyrkt den föreslagna räntelindringen. Lantbruksstyrelsens yttrande, vari utförligt redogöres för denna fråga, bifogas som bilaga till denna motion.

Med instämmande i vad lantbruksstyrelsen i sitt yttrande anfört tillåta vi oss ytterligare understryka vikten av att den föreslagna räntelindringen kommer till stånd.

Den kostnad detta skulle innebära för staten torde, trots de tryckta statsfinansiella förhållandena, låta sig väl försvara med hänsyn till den stora betydelsen både för den enskilde och staten av att den högsta möjliga avkastning avvinnes jorden. En på rätt sätt utförd täckdikning är otvivelaktigt ett av de förnämsta medlen därtill. Genom den statsunderstödda verksamheten på detta område vinnes också kontroll över att arbetet utföres på rätt sätt, vilket är av allra största betydelse.

De tryckta förhållandena inom jordbruket göra det nödvändigt att så långt möjligt förbilliga driften. De möjligheter härutinnan, som den tekniska utvecklingen skapat och som gjort det möjligt att använda maskinkraft för jordens brukande, för skörden m. m., kunna icke med samma fördel utnyttjas på jord, som icke täckdikats.

Många sakna möjlighet till nyodling och måste därför inrikta sig på en ökad kultivering av den redan odlade jorden. Detta torde för övrigt vara av lika stor vikt som att nyodla och ofta för lägre kostnad leda till samma ökade produktion.

Att en lindring i räntevillkoren skulle medföra, att fonden anlätades i ökad utsträckning, synes även lantbruksstyrelsen sannolikt och bestyrkes för övrigt av erfarenheterna från dräneringsfondens tid. Därmed skulle alltså lantbrukets utveckling främjas. I denna tid, då frågan om hem och utkomst inom landets gränser för landets egna söner och döttrar är mer än någonsin brännande, bör det synas statsmakterna angeläget att utveckla varje möjlighet till bärgning, som kan finnas. Vad som i detta syfte offras för jordbrukets höjande torde vara väl använda pengar.

Enligt lantbruksstyrelsens redogörelse för fondens användning under tiden 1921—1926 utgör den årliga utlåningen ej fullt en million. Vid en stegring av utlåningen till den högsta tillåtna, eller två millioner per år, skulle den årliga ränteförlusten utöver vad som bleve fallet enligt nuvarande bestämmelser bliva, om två års räntefrihet beviljades, 160,000 kronor per år. Då emellertid en så stark stegring i utlåningen icke omedelbart torde komma till stånd, och då först efter två år hela ränteskillnaden inträder, torde ett anslag av 60,000 kronor för budgetåret 1927—1928 vara tillräckligt.

Någon ökning av fondens kapital torde enligt vad lantbruksstyrelsen påpekar och enligt vad som under hand inhämtats i statskontoret icke för närvarande vara behövt.

På grund av det sagda få vi alltså yrka,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1920 (nr 332) angående villkoren för lån från täckdikningslånefonden, att lånen må utlämnas räntefria under två år från lyftningsdagen, och

att riksdagen till täckande av den därigenom minskade ränteinkomsten av täckdikningslånefonden måtte besluta att anslå ett belopp av 60,000 kronor för budgetåret 1927—1928.

Stockholm den 21 januari 1927.

O. E. Sandberg.

Ewald Lindmark.

Ludwig Brännström.

P. Bergström

i Bäckland.

Avskrift.

Till K o n u n g e n

angående hushållningssällskapens ombuds framställning om viss räntefrihet å statens täckdikningslån.

Genom remiss den 14 oktober 1926 har Kungl. Maj:t anbefallt lantbruksstyrelsen att avgiva utlåtande över en av hushållningssällskapens ombud gjord framställning, att Kungl. Maj:t täcktes hos riksdagen begära anslag till sådan räntelindring för statens täckdikningslån, att dessa i likhet med nyodlingslånen kunde utlämnas räntefria under två år från lyftningsdagen.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen med remissaktens återställande i ärendet anföra följande.

Statens verksamhet för understödjande av täckdikningsföretag regleras genom kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 332) angående villkoren för lån från täckdikningslånefonden med däri genom kungörelserna den 17 juni 1921 (nr 358) och den 9 juni 1922 (nr 239) gjorda ändringar.

Enligt sagda villkor skall å lyftat, oguldet statslånebelopp erläggas fyra procent årlig ränta från lyftningsdagen, varjämte lånet skall, sedan det samma innehafvs under två år från lyftningsdagen, vid utgången av vart och ett av de därpå följande sju åren återbetalas med en sjundedel av det ursprungliga beloppet.

Nämnda bestämmelser om lånens förräntning och återbetalning hava i oförändrad form varit gällande sedan ifrågavarande fond inrättades genom Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut år 1913.

Här må emellertid erinras, att i de utlåtanden i fråga om inrättandet av nämnda fond, som på sin tid avgåvos av vederbörande myndigheter, ävensom vid behandlingen av frågan om dräneringsfondens upphörande med

utgången av år 1920 och i samband därmed anvisande av ytterligare medel till täckdikningslånefonden skiljaktiga meningar angående villkoren för förrättningen och amorteringen av lån från sistnämnda fond gjort sig gällande.

Sålunda föreslog lantbruksstyrelsen i utlåtande den 8 juni 1910, med anledning av framställning från hushållningssällskapens ombud den 7 november 1908 om utarbetande av förslag till reglemente för en täckdikningslånefond, bland annat, två års räntefrihet å lån från den av ombuden ifrågasatta fonden, varefter under de följande åtta åren det ursprungliga lånebeloppet skulle återbetalas med en åttodel årligen samt 3.6 procent ränta erläggas å oguldet kapitalbelopp.

I utlåtande den 28 juli 1910 över nämnda förslag framhöllo däremot fullmäktige i riksgäldskontoret, att statsverket icke borde genom utlämnande av lån på föreslagna billiga villkor ådraga sig ränteförluster å sin utlåningsverksamhet; enligt fullmäktiges mening vore även en räntefot av 4 procent otillräcklig till förhindrande av dylik förlust.

I utlåtande över samma ärende den 24 november 1910 förklarade sig statskontoret finna fullmäktiges i riksgäldskontoret allmänna uttalanden i fråga om den betydliga upplåning, som antingen ägt rum eller under den närmast förestående tiden vore att emotse för tillgodoseende av redan befintliga utlåningsfonders behov, vara förtjänta av synnerlig uppmärksamhet. Statskontoret funne det väl naturligt, att staten, i den mån så kunde låta sig göra och verkligt behov krävde, ställde sin kredit till tjänst även för den enskilda företagsamheten, där denna vore ägnad att främja allmänt väl; då fråga vore om i och för sig tillräckligt vinstgivande företag, borde likväl denna upp- och utlåningsrörelse ordnas på sådant sätt, att den icke bleve för staten direkt förlustbringande, vilket komme att inträffa, om staten hade att på sina för ändamålet upplånta medel erlægga högre ränta än den betingade sig vid utlåningen.

I yttrande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1913 anförde föredragande departementschefen, vid anmälan av ärendena rörande utgifter för kapitalökning i vad anginge jordbruksdepartementet, bland annat, att täckdikningen vore av så stor betydelse för landets jordbruk, att den borde från det allmännas sida främjas och understödjas, varvid understödet lämpligen borde erhålla formen av lån. Beträffande lånevillkoren ansåge departementschefen, att, såsom statskontoret hemställt, räntefoten borde bestämmas till 4 procent, och att ingen räntefrihet borde medgivas, men däremot anstånd med kapitalbetalningen under de två första åren, varefter lånet borde i sin helhet återbetalas under de sju därpå följande åren. Dessa lånevillkor blevo även, såsom i det föregående framhållits, av 1913 års riksdag fastställda.

Redan år 1918 väcktes emellertid fråga om ändring av sagda villkor. Vid anmälan den 14 januari 1918 av ärendena angående kapitalökning för år 1919 till de till jordbruksdepartementet hörande utlåningsfonderna anförde nämligen föredragande departementschefen, att det syntes önskligt, att utredning skedde, huruvida icke villkoren för lån från täckdikningslånefonden borde undergå ändringar, särskilt med hänsyn till dels den stegring av prisen å material och arbete, som skett och som delvis torde komma att bestå även efter kristidens slut, dels ock önskvärldheten att söka få en rationell täckdikning alltmera genomförd i lantbruket och därigenom dettas produktionskraft ökad och bättre säkerställd. Vid sådant förhållande hade departementschefen den 3 januari 1918 anmodat lant-

bruksstyrelsen att till jordbruksdepartementet inkomma med utredning i ärendet, varvid även borde beaktas, huruvida det dämera till 200,000 kronor för år bestämda högsta utlåningsbeloppet från fonden borde ökas.

Lantbruksstyrelsen avgav den 19 februari 1918 den sålunda infortrade utredningen och föreslog därvid vissa ändringar i villkoren för åtnjutande av lån från fonden. Vad beträffar den föreskrivna räntefoten av 4 procent förklarade sig styrelsen, under aberopande av vad därom anförts i styrelsens utlåtande den 8 juni 1910, fortfarande vidhålla den uppfattningen, att räntan ej borde sättas högre än 3.6 procent för att om möjligt än vidare än som skett frammana täckdikningsarbetenas rationella bedrivande. Däremot hade styrelsen numera intet att erinra mot bestämmelsen om lånens amortering under en tid av sju år. Lantbruksstyrelsen ansåge vidare, att den årligen medgivna utlåningen från fonden borde ökas till 600,000 kronor, därest bestämmelsen, att lanet finge tilldelas endast innehavare av högst 50 hektar åker eller odlingsmark bibehölles, och av lantbruksstyrelsen föreslagen ökning av maximilånet från 2,000 till 10,000 kronor bleve medgiven. Om däremot rätten att komma i åtnjutande av lån från fonden gjordes oberoende av lantagarens markinnehav, borde den årligen medgivna utlåningen ökas till 2,000,000 kronor.

Den av departementschefen sålunda ifrågasatta revisionen av de för täckdikningslånefonden gällande bestämmelser blev emellertid icke förverkligad, närmast beroende på de av kristiden skapade extraordinära förhållandena. Dessa föranledde produktionskommittén att i skrivelse den 23 februari 1918 föreslå inrättande av en särskild fond för utlämnande av räntefria täckdikningslån under åren 1918—1920, med anledning varav 1918 års riksdag beslöt inrättande av en sådan särskild fond, benämnd dräneringsfonden. Beträffande villkoren för lån från nämnda fond må erinras, att lånen voro räntefria ävensom att, sedan desamma innehafts under två år från lyftningsdagen, en femtedel av det ursprungliga lånebeloppet skulle årligen återbetalas vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren.

Utlåningen från dräneringsfonden var, såsom ovan antytts, icke avsedd att utsträckas längre än till och med år 1920. Sedan statens odlingskommitté med anledning härav låtit undersöka, huruvida fondens verksamhet borde efter nämnda tidpunkt fortsättas under någon förändrad form, varvid beaktats möjligheten av en sammanslagning med den äldre täckdikningslånefonden i samband med förändring av lånevillkoren för sistnämnda fond, framlade kommittén i skrivelse den 20 januari 1920 till chefen för jordbruksdepartementet förslag i ämnet. Därvid framhöll kommittén bland annat, hurusom den för lån från dräneringsfonden medgivna räntefriheten väsentligen bidragit till den kraftiga påverkan på jordbrukarnas intresse för åkerjordens täckdikning, som nämnda fond visat sig utöva. Med hänsyn härtill borde enligt kommitténs uppfattning de för lån från dräneringsfonden gällande bestämmelserna i möjligaste mån även framdeles bibehållas vid den fortsatta statliga verksamheten för täckdikningens understödjande. Att fortgå på den inslagna vägen att med räntefria lån understödja ifrågavarande arbeten funne kommittén emellertid icke lämpligt. Det vore nämligen enligt kommitténs mening icke att påräkna, att staten skulle för framtiden ikläda sig så pass stora ekonomiska oppoffringar, som därmed vore förenade. För att överhuvud utsikter skulle förefinnas för att lånemedlen bleve tagna i anspråk och därmed ett av de förnämsta medlen till ökad näringsproduktion bleve an-

litat, borde likväl räntefoten bestämmas till minsta möjliga belopp, högst 4 procent. Efter ingående prövning av frågan hade kommittén vidare kommit till den uppfattningen att därutöver ytterligare lindring i lånevillkoren borde oundgängligen medgivas, för att ifrågavarande lånemedel måtte erbjuda tillräcklig lockelse för jordbrukarna att igångsätta täckdikningsföretag och sålunda täckdikningsverksamheten bibehållas vid en tillfredsställande omfattning. Med hänsyn härtill förordade kommittén jämväl räntefrihet å lyftat lån under ett år, räknat från det år, då arbetet enligt ansökningshandlingarna vore avsett att påbörjas. Kommittén föreslog slutligen för ifrågavarande ändamål inrättande av en särskild fond, benämnd täckdikningsfonden, och framhöll såsom ett ytterligare skäl till de av kommittén ifrågasatta lindringarna i lånevillkoren, att fonden torde kunna bildas på grundval av sådana medel, som enligt riksdagens beslut tidigare varit avsedda att utlånas räntefritt i form av dräneringslån.

I utlåtande den 20 februari 1920 över det i odlingskommitténs förberörda skrivelse framlagda förslaget anförde lantbruksstyrelsen, bland annat, att sedan statens verksamhet för täckdikningens främjande bleve med utgången av år 1920 inskränkt till att huvudsakligen omfatta anlåtande av den sedan år 1913 tillgängliga täckdikningslånefonden, förhållandena syntes kräva vidtagande av vissa förändringar i de för nämnda fond gällande villkoren. Vad odlingskommittén i sådant syfte föreslagit funne lantbruksstyrelsen välbetänkt och av beskaffenhet att väsentligt bidra till fondens användning i betydligt större utsträckning, än vad därtill varit fallet, samt till vidmakthållande av det genom kristidsåtgärderna väckta intresset för åkerjordens rationella täckdikning.

Vid anmälan av odlingskommitténs ifrågavarande förslag anförde fördragande departementschefen till statsrådsprotokollet den 5 mars 1920, bland annat, att med dräneringsfondens upphörande de för lån från nämnda fond meddelade bestämmelserna borde i lämplig utsträckning överflyttas till täckdikningslånefonden, och villkoren för sistnämnda lån sålunda göras för låntagaren avsevärt förmånligare. I detta avseende erinrade statsrådet om de av honom i sådant syfte redan till 1918 års riksdag vidtagna förberedande åtgärder, vilka emellertid då icke kommit att medföra något resultat till följd av dräneringsfondens inrättande. Beträffande sålunda önskvärda ändringar i villkoren för lån från täckdikningslånefonden förklarade sig statsrådet i huvudsakliga delar instämma i vad odlingskommittén föreslagit, med undantag likväl för den av kommittén förordade räntefriheten å lånen, vilken statsrådet funnit sig icke kunna tillstyrka med hänsyn till, bland annat den för lånen föreslagna jämförelsevis låga räntefoten. Å andra sidan förklarade statsrådet, under erinran att bestämmelsen om en amorteringstid av endast fem år för dräneringslånen sammanhänge med att dessa lån vore räntefria och med frångående av odlingskommitténs förslag om enahanda amorteringstid jämväl för lån från täckdikningslånefonden, sig anse, att sistnämnda amorteringstid lämpligen borde utsträckas till sju år, vilket uppenbarligen vore till låntagarnas fördel.

Genom den på grund av beslut vid nämnda års riksdag den 22 juni 1920 utgivna författning (nr 332) rörande täckdikningslånefonden skedde ej heller någon ändring i dittills gällande bestämmelser i fråga om lånens förräntning och amortering. Såsom förut nämnts har icke heller sedermera någon ändring i samma bestämmelser ägt rum.

Vad beträffar nu föreliggande framställning från hushållningssällskapens ombud om viss räntefrihet å lån från täckdikningslånefonden, har

såsom huvudsakliga skäl till dylik lindring i lånevillkoren anförts, dels att höjandet av den odlade jordens avkastningsförmåga finge anses vara av åtminstone lika stor vikt som nyodling, dels ock att ökning av jordbrukets produktion kunde på den förra vägen flerstädes ske för betydligt lägre kostnad än genom nyodling. Under sådana förhållanden kunde det enligt ombudens mening vara befogat att för täckdikningslån medgiva enahanda räntefrihet som gäller för nyodlingslån.

Vad beträffar sistnämnda lån må framhållas, att statens låneverksamhet för befrämjande av nyodling numera regleras genom kungörelserna den 21 augusti 1925 (nr 396) angående ändrade villkor för lån från allmänna nyodlingsfonden samt den 11 juni 1926 (nr 204) angående ändrade villkor för lån från norrländska nyodlingsfonden. Enligt nämnda kungörelser skall viss del av ifrågavarande lånemedel utgå i form av nyodlingslån för befrämjande av uppodling av jord och återstående del i form av betesförbättringslån för befordrande av en rationell beteskultur å icke odlad jord. Såväl nyodlings- som betesförbättringslån må under två år från lyftningsdagen innehavas räntefritt utan amortering, varefter i fråga om nyodlingslån vid utgången av de därpå följande sju åren och i fråga om betesförbättringslån vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren skall dels återbetalas en sjundedel respektive en femtedel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas ränta å oguldet kapitalbelopp efter en räntefot av fyra procent beträffande lån från allmänna nyodlingsfonden och tre procent beträffande lån från norrländska nyodlingsfonden.

Liknande ränte- och amorteringsvillkor hava varit gällande från ingången av år 1922. Tidigare hade alltsedan inrättandet av ifrågavarande fonder, nämligen sedan år 1906 beträffande norrländska nyodlingsfonden och sedan år 1914 beträffande allmänna nyodlingsfonden, ett års räntefrihet varit medgiven å lånen, varefter beräknades tre procent respektive fyra procent årlig ränta å oguldet kapitalbelopp; ifråga om amorteringstiden var före år 1922 stadgat, att beviljat lån från respektive fonder skulle återbetalas inom högst tio år med lika kapitalbelopp varje år.

De numera gällande lindrigare lånevillkoren hava tillkommit på förslag av statens odlingskommitté, som i skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 september 1920 angående dels kapitalökning för norrländska och allmänna nyodlingsfonderna och dels ändringar i villkoren för lån från nämnda fonder anført, bland annat, att ränte- och amorteringsvillkoren för lånen borde, därest utsikter skulle förefinnas att fonderna bleve tagna i anspråk, ändras därhän, att de bleve väsentligen förmånligare för låntagarna. Odlingkommittén ansåge därför, att åtminstone två års ränte- och amorteringsfrihet borde medgivas, varigenom vunnes att de på nyodlingen nedlagda kostnaderna delvis hunne bliva ersatta, innan lånen skulle börja återbetalas, samt att inbetalningen av räntor kunde anstå, till dess amorteringarna påbörjades, vilket särskilt beträffande de mindre lånen vore av icke ringa betydelse.

Vad av odlingskommittén anförts såsom skäl för medgivande av lindrigare lånevillkor för nyodlingslån torde enligt lantbruksstyrelsens förmenande få i lika utsträckning anses gälla även för täckdikningslån. Sedan lantbruksstyrelsens ovan omnämnda utlåtande den 20 februari 1920 avgavs, har, enligt vad styrelsen kan finna, fränsett kända statsfinansiella förhållanden, intet inträffat av beskaffenhet att föranleda ett frångående från styrelsens då uttalade åsikt om önskvärdheten av bland annat sådan lindring i villkoren för ifrågavarande lån, att viss räntefrihet för de-

samma bleve medgiven. Snarare torde en sådan lättnad vara för närvarande i särskild grad av behovet påkallad med hänsyn till nu rådande tryckta förhållanden inom jordbruket.

Lantbruksstyrelsen anser sig här ytterligare böra framhålla, att det icke blott för den enskilde jordbrukaren utan ock för staten torde vara av synnerlig betydelse att högsta möjliga avkastning avvinnas jorden. Enär en på rätt sätt utförd täckdikning är ett av de betydelsefullaste medlen för uppnående av detta syfte, torde sålunda täckdikningsverksamheten från statens sida förtjäna all den uppmuntran, som kan lämnas.

Enligt vad erfarenheten visat har täckdikningslånefonden icke utnyttjats i den omfattning, som påräknats. Sålunda hava av de från och med 1921 årligen tillhandahållna medlen, 2,000,000 kronor, endast följande lånebelopp tagits i anspråk, nämligen:

1921	139,000 kronor
1922	760,100 »
1923	950,010 »
1924	720,310 »
1925	904,000 »
1926 (hittills)	995,540 »

Att en lindring i räntevillkoren på sätt nu föreslagits skulle medföra fondens anlåtande i större utsträckning än hittills, synes högst sannolikt. Till belysande härav torde böra framhållas, hurusom under de år, dräneringsfonden fanns tillgänglig, densamma allmänt anlätades i stället för täckdikningslånefonden, ehuru amorteringstiden för dräneringslånen var endast fem år och annuiteterna sålunda avsevärt större än de skulle hava varit å motsvarande lån från täckdikningslånefonden, även om till de senare lagts upplupna ränteutgifter. Den förnämsta orsaken till detta starka anlåtande av dräneringsfonden torde otvivelaktigt, såsom redan i det föregående framhållits, fränsett då rådande jämförelsevis goda penningtillgång, vara att söka i den omständigheten att lånen från nämnda fond voro räntefria.

Vilken direkt inverkan den i föreliggande framställning ifrågasatta räntefriheten kan komma att medföra med avseende å tillhandahållandet av för täckdikningslånefonden erforderliga medel är icke möjligt för lantbruksstyrelsen att med säkerhet bedöma. Det torde emellertid här böra framhållas, att två års räntefrihet torde kunna beräknas innebära en sänkning till omkring 2.7 procent av den verkliga räntan å lånen, varför räntesänkningen från fonden icke torde bli tillräckliga för täckande av statsverkets utgifter för ränta å till densamma upplånat kapital. Den uppföring, som statsverket därför nödgades göra, synes emellertid med hänsyn till ändamålet kunna försvaras och torde för övrigt kunna komma att indirekt uppvägas av den ökning i den beskattningsbara inkomsten, som bleve en följd av jordens genom täckdikningen ökade avkastning.

Lantbruksstyrelsen vill sålunda för sin del förorda den av hushållningssällskapens ombud ifrågasatta räntelindringen för statens täckdikningslån.

Ombuden synas hava förutsatt, att för genomförande av denna räntelindring eller räntefrihet särskilt anslag skulle erfordras för ökning av fondens kapital. Då emellertid fonden såsom ovan nämnts under de senare åren icke tillfullo utnyttjats, torde någon ökning av fondens kapital sannolikt icke för närvarande vara behövlig för ändamålet. Härom torde närmast statskontoret, som förvaltar fonden kunna lämna besked.

Därest den ifrågasatta räntefriheten beviljas, synes mom. 4 i kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 332) angående villkoren för lån från täckdiktning-lånefonden böra givas följande ändrade lydelse:

»4) Statslån från fonden må av hushållningssällskap under två år från lyftningsdagen innehavas räntefritt utan amortering.

Sedan lånet innehafvs under sagda två år, skall vid utgången av vart och ett av de därpå följande sju åren dels återbetalas en sjundedel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas årlig ränta efter fyra procent å oguldet kapitalbelopp.

Med fullgörande — — — förfallodagen.

Därest hushållningssällskap — — — sker.»

I detta ärendes slutliga handläggning hava deltagit generaldirektören Insulander samt byråcheferna Bjurstedt, von Zweigbergk och Fredholm.

Stockholm den 7 december 1926.

Underdånigst:

Erik Insulander.

Olof Fredholm.

Rätt avskrivet betyga:

E. Aquilon.

G. Åkerdahl.

